

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XXI., číslo 21

10. 11. 2024 / neprodejné

Z OBSAHU	Jak svatý František Saleský a svatá Jana Františka de Chantal změnili svět	05
	Rozhovor s Eugeniuszem Mrózem, přítelem z dětství papeže sv. Jana Pavla II.	08
	Informativní cedule v mapě nemocnic: interna, porodnice, ortopedie a také porážka	13

Foto: ANICKA GUTHRIE / Člověk a Víra

Národ bez Boha je v rozvratu

Před Bohem je každé rozumné stvoření, které v něho nevěří tak, jak On chce, v něho nedoufá, jak má, a jeho nemiluje, jak náleží, ubohé. A takovým ubožákem v očích Božích je i nyní náš národ, jenž z velké části ztratil jednotu, náboženskou víru, náboženskou naději a náboženskou lásku. Tato ztráta je více než ztráta, je to pohroma. Již proto, že je to pozbytí tisíciletého duchovního a národního majetku a že za sebou vleče ještě další osudné následky pro život celého národa i jeho jednotlivých příslušníků. Bez správného životního náboženského kréda je celý národ v ideovém rozvratu, kde svědomí veřejné i jednotlivců je zmateno a projevuje se přechytlými strašnými zločiny; bez největší náboženské naděje jeví se vcelku při sebemenším nezdaru nedůvěra v sebe a občasná kritická skleslost, která se končí u jednotlivců nesčetnými sebevraždami; bez náboženské lásky je

národ bez soudržnosti v sobě a ustavičnými spory stran se rozkládá a zvláště v rodinách se rozpadá. Je, užíjeme-li obyčejného a přiléhavého obrazu, jako loď, ve které ztracen anebo zničen kompas, kde plující, jsou věčně zmítáni na moři a nikde nevidouce břehu, pozbývají víry ke kapitánovi a jeho „směrům“ a buď v zoufalství skáčí do moře, nebo nenávisťnou vzpourou jedni proti druhým mezi sebou se ubíjejí. Ti, kdo si bolestně uvědomují náboženskou krizi v svém národě, neustále obracejí jeho pozornost, aby se včas hleděl zachránit, a to, co ztratil, nalézt, totiž náboženskou víru, naději a lásku, jak ji mívával ve šťastnější své první minulosti a jak mu ji představují jeho nejlepší synové a dcery, k svatosti vyvolení, kteří se právě vyšší — hrdinnou — vírou, nadějí a láskou stali světci. Byli jsme šťastnými účastníky svatováclavského tisíciletí. Ze všech stran, dějinně, vědecky,

umělecky, národně, mravně, nábožensky byl pozorován svatý dědic českého národa a po celý rok pojížděl tu za ustavičných slavností jakoby živý jeho zjev v pravé to „jízde králů“ a mnohý z chladných pozorovatelů ocitl se v zástupu jeho náboženských ctitelů a byl uchvácen proudem s nimi. Pokračujme v té „jízde králů“ dále; máme jich více a jsou mezi nimi i královny. Zkusme to také s živou úctou ke svaté Anežce Přemyslovně. Předvádějme ji živě před zraky národa ze všech stran její krásně ušlechtilé povahy a přesvědčíme se hned, v čem a jak mocně bude její úcta národu nápomocná a prospěšná: především ve hledání i nalezení ztracené jednotné náboženské víry.

*D. Václav Bělohávek, O.Cr.
Z jubilejního sborníku k 650. výročí smrti
blahoslavené Anežky Přemyslovné (1932)*

Papež k týmu projektu, který pomáhá ženám po potratu: Nikdy neztrácejte naději

„Děkuji vám“ jsou první slova, která papež František adresoval členům skupiny *Proyecto Esperanza*, působící v rámci Rady latinskoamerických biskupů (CELAM), které dnes, 30. října, přijal na audienci ve Vatikánu u příležitosti 25. výročí jejího založení. Jedná se o pastorační program, jehož cílem je doprovázet ženy nebo muže, kteří přišli o dítě před narozením, zejména v důsledku umělého potratu, aby poznali – spolu s postabortivními důsledky – milosrdný Boží pohled na svůj život. František vyjádřil vděčnost za „službu lidem, jejichž utrpení je nepopsatelné“.

„Příchod každého novorozeného dítěte,“ uvádí papež ve své promluvě, „je obvykle synonymem radosti, která nás tajemným způsobem prostupuje a obnovuje naši naději. Jako bychom vníma-

li, aniž bychom to dokázali vysvětlit, že každé dítě je ohlášením betlémského narození“. Sám Bůh „v pedagogice svého evangelia“, Matoušova evangelia, zdůrazňuje papež, „nás chtěl učinit účastníky smutku, který jako protiklad této radosti námi otřásá až do hloubky: „V Rámě je slyšet hlas, pláč a velké bédování: Ráchel oplakává svoje děti. Není k utišení – už nejsou“.

Tento úryvek podle starověkého autora, kterého cituje svatý Tomáš, jak dále zdůrazňuje papež František, hovoří o „prvním nářku“ v souvislosti s dětmi, „svatými nevinátky“, jejichž bolest „přestala se smrtí“. Zatímco „hořký pláč“ byl vykládán jako „nářek matek, který, se vždy obnovuje vzpomínkou“.

„Úryvek ze svatého Matouše,“ dodá-

vá papež František, „pokračuje útekem do Egypta, jako by říkal, že tak velké zlo od nás Ježíše vzdaluje, brání mu vstoupit do našeho domova, najít místo v našem hostinci. To však nesmí vést ke „ztrátě naděje“, říká papež: „Zlo nemá poslední slovo, nikdy není definitivní. Podobně jako anděl ve snu svatého Josefa nám Bůh oznamuje, že po této opuštěnosti se opět ujme svého domu“.

Pro mnoho lidí, říká papež týmu *Proyecto Esperanza*, „jste jako ten anděl a já vám za to upřímně děkuji“. „Důvěřujte,“ uzavírá, „v pevnou ruku svatého Josefa, aby tito naši bratři a sestry mohli v této pustině najít Ježíše. S ním dorazí na teplé a bezpečné místo v Nazaretu“.

Vatican News

Oltář katedry a Baldachýn nad Petrovým hrobem: dva vizuální a spirituální úběžníky Svatopetrské baziliky

Dřevěný trůn, symbol primátu knížete apoštolů, vyjmutý z monumentálního bronzového „relikviáře“ v apsidě Vatikánské baziliky, a restaurovaný v rámci přípravy na Svatý rok, byl v neděli 27. října na konci mše svaté na závěr synody, vystaven při papežském oltáři, pod nově zrestaurovaným Berniniho baldachýnem. Starobylý stolec bude možné spatřit až do 8. prosince, kdy se vrátí na své místo v Oltáři katedry.

Při vstupu do hlavní lodi baziliky svatého Petra vás zaskočí nesmírné dimenze tohoto prostoru. Všechno se náhle zmenšuje, mění se naše vnímání okolních věcí, jako bychom stanuli před majestátním dílem přírody. Architektura má však svůj řád a náš pohled okamžitě upoutají dva úběžníky vnitřního prostoru: Oltář katedry v závěru baziliky a papežský oltář s baldachýnem nad hrobem svatého Petra. V neděli 27. října, během mše svaté zakončující XVI. řádné generální shromáždění biskupské synody, byl baldachýn po devíti měsících restaurování slavnostně odhalen. A před něj byl vystaven starobylý stolec sv. Petra, který se 8. prosince vrátí na své místo, do bronzového trůnu v apsidě baziliky.

Oltář katedry a Baldachýn odkazují k patrociniu baziliky a pozornému divá-

kovi nabízejí klíč k jejímu čtení. Nejenže oba tyto monumenty jsou dílem téhož umělce, Gian Lorenza Berniniho, ale sám jejich autor je rovněž navzájem propojil. Jakmile vstoupíte do baziliky je zřejmé, že monumentální bronzový baldachýn perspektivně rámuje také oltář Stolce sv. Petra v apsidě chrámu. A není to náhoda. Papežský oltář nad hrobem apoštola, na němž – jako na skále – Kristus přislíbil založit svou církev, odkazuje k počátkům, k prvotní církvi, která vznikla ze svědectví mučedníků, a proto je nazýváme také oltářem konfese, vyznání. Katedra sv. Petra odkazuje k prvnímu úkolu Petrových nástupců: hlásat evangelium a učit Boží lid.

Baldachýn, starobylé znamení autority a prestiže, navrhl Bernini v roce 1624 jako svou vůbec první architektonickou zakáz-

ku; dokončen byl – za pomoci inženýrských schopností jeho budoucího rivala, geniálního architekta Francesca Borrominiho – v roce 1633. Obtížnost úkolu, který Berninimu svěřil papež Urban VIII., jehož heraldické figury – včely – najdeme v nepřeborných variantách ve výzdobě baldachýnu, spočívala především v tom, že architektura baldachýnu musela odpovídat monumentálnímu měřítku chrámu. Aby konstrukce nepůsobila ve svých rozměrech příliš toporně, rozhodl se Bernini pro torčované, točité, sloupy. Jejich tvar a výzdoba navíc navazují na takzvaný Svatý sloup – dnes uchovávaný v Muzeu Svatopetrské pokladnice –, torčovaný sloup s motivy vinné révy, o němž se po staletí věřilo, že byl svědkem Ježíšova kázání v Jeruzalémském chrámu a který

SLOVO KNĚZE

Člověk je tvor společenský již od stvoření. A již od stvoření rád diskutuje, jak známe z Bible, ale často se pouští do diskusí s jedinci, se kterými neradno diskutovat. Některé diskuse totiž jsou zcela neplodné a jiné dokážou člověka dostat tam, kam nechtěl. Jedna taková dostala člověka dokonce z Ráje, jak všichni víme.

Čas od času se objeví např. diskuse o lidských právech a tu se toto téma přetřásá a často se stává předmětem hádek a vášnivých rozepří. Na jednom italském blogu jsem zaznamenal poznámku: „Dnes jsme svědky vzestupu nových práv, často zaměřených na individuální potřeby a přání, někdy na úkor jednotné vize společnosti. Toto odtržení od tradice riskuje vytvoření roztržitého panoramatu, v němž jsou práva vnímána jako ‚katalog‘, z něhož si každý může vybrat, čemu dává přednost, spíše než jako soudržný a harmonický celek.“ (Patrizio Ricci)

Myslím, že problém tkví v tom, jak se většina společnosti kdysi se snažící žít v harmonii s Božími zákony od nich stále vzdaluje a ve své touze po svobodě a nezávislosti na Bohu dává přednost výběru z onoho „katalogu“ před Desaterem. A tak se není třeba divit, že dva hříchy do nebe volající se stávají pomalu zákonnou formou života současné společnosti a EU bojuje za jejich implementaci do zákonů jednotlivých států. Asi tušíte, že mám na mysli úkladnou vraždu (umělý potrat a eutanazii) a sodomii.

Nelze nezpomenout na prof. Skoblíka, který nám zdůrazňoval, že úroveň spravedlnosti civilního práva se pozná podle toho, nakolik se blíží zákonům Božím. Prosme tedy za Evropu, ve které žijeme, aby opustila nakročnou cestu, která vede ne do Ráje, ale spíše nás od něj vzdaluje. A nebojme se říkat jasné NE, i kdyby nás většina přesvědčovala, že na to či ono má každý právo a že to tak musí být.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

spolu s dalšími podobnými sloupy, z nichž některé můžeme dodnes vidět v lodžií relikvií nad balkony v pilířích, zdobil od 4. století Pergulu před Petrovým hrobem v raněkřesťanské Konstantinově bazilice.

Berniniho důmyslná kompozice spojuje představu ciboria, coby pevné architektonické konstrukce, s původním významem baldachýnu jako dekorativní draperie nad významným místem nebo postavou. Spojuje čabrakové motivy přímo se sloupy a využívá odlehčenou volutovou konstrukci doplněnou ikonografickým motivem palmových ratolestí, které podpírají dynamické andělské postavy. Zvlněné linie barokní architektury se zastavují až u kříže nad pozlaceným glóblem na vrcholu baldachýnu, jako by chtěly ilustrovat dávné úsloví: „*Stat Crux dum vulvitur urbis*“. „Svět se zmitá, ale Kříž pevně stojí.“

Období baroka bylo v jistém smyslu velmi podobné našemu. Moderním jazykem bychom je mohli nazvat multimediální, v jeho snaze využít nejrůznější umělecké techniky, aby proniklo ke všem smyslům a zaangažovalo diváka do té míry, že se hranice subjektivního a objektivního rozpouštějí a on se stává účastníkem nové skutečnosti, živou součástí „všeuměleckého díla“ (pro které se v italštině vžilo označení *bel composto* a ve střední Evropě německé *Gesamtkunstwerk*), vize univerza oživovaného Božím duchem. Příkladem či téměř prototypem této proměněné skutečnosti, která se s živým vědomím Boží přítomnosti vlamuje do našeho prostoru, aby spojila nebe se zemí, je právě apsida baziliky svatého Petra.

Celá závěrečná stěna Svatopetrské baziliky se mění ve scénu, v níž Bernini před našima očima předestírá ohromující vizi. Již v době prací na baldachýnu nad hrobem apoštola Petra nazývali současníci tohoto architekta „Michelangelem našeho století“ a nyní, na objednávku Alexandra VII. dokazuje, že tato slova nebyla jen lichotkou. Jestliže v Michelangelově pojetí apsidy nové vatikánské baziliky hrálo zásadní roli světlo jako rovnocenný protějšek modelované hmoty stěn, Bernini tento sochařský princip rozvíjí k dokonalosti a komponuje vizi otevřeného nebe, z něhož se vynořuje holubice Ducha svatého zalitá světlem, v doprovodu vznášejících se andělů. Z této vize sestupuje obrovský

bronzový trůn, který však skrývá jiný, mnohem menší trůn, na němž podle tradice údajně kázal svatý Petr (a který, jak bylo řečeno, v těchto dnech lze vyjimečně spatřit vzhledem k restauračním pracím na oltáři). Starobylý stolec, zdobený slovinovými destičkami s vyobrazením Herkulových činů, se do Říma dostal v 9. století jako dar franského krále Karla II. Holého papeži Janu VIII., některé jeho prvky však pocházejí pravděpodobně z dřívějších dob. V bule Benedikta IX. z listopadu 1037 se rozlišuje „intronizace“ od „dosazení na trůn“, což nepřímo dokládá používání „křesla“ římskými papeži. Po roce 1000 je navíc doložen zvyk žádat a získávat „relikvie“ (hmotné nebo kontaktní) z tohoto Křesla, což je jasné znamení jeho vysoké symbolické hodnoty, v níž bylo na základě zbožné úcty považováno stolec, na němž seděl svatý Petr, když hlásal evangelium v Antiochii a Římě.

Mohli bychom tedy Berniniho kompozici považovat za jakýsi obrovský relikviář. V tom však nespočívá to hlavní. Ve skutečnosti nám monumentální výjev, vytvořený v letech 1657–1666, připomíná nezměněný úkol Petrových nástupců, totiž hlásat Krista, vykládat a učit Boží slovo. Proto se nad Petrovým stolcem vznáší symbol Ducha svatého, Ducha, který uvádí do veškeré pravdy, Ducha, který je Utěшитelem a Přímluvcem (Jan 14,17; 14,26;16,13), ale také napovídá správná slova ve chvílích krize (srov. Lk 12,12).

Po obou stranách trůnu jsou čtyři postavy významných teologů: svatý Ambrož a svatý Augustin, otcové západní církve, a svatý Atanázius a svatý Jan Zlatoústý, otcové východní církve, kteří lehkým gestem, téměř jen konečky prstů, trůn nadnášejí. Samotný bronzový trůn je zdoben reliéfy tří evangelijních perikop ilustřujících charakter papežova úkolu jako Kristova zástupce na zemi: Pas mé ovce (Jan 21, 17), tedy svěřeni lidského stáde Petrovi, Mytí nohou (Jan 13,14), ukazující povahu jeho služby, a konečně Předání klíčů nebeského království (Mt 16,19).

Obrovský trůn, příliš veliký pro jakoukoli lidskou bytost, ukazuje, že o tom, kdo na něm zasedne, nemůže rozhodnout pouze člověk.

Johana Bronková, církev.cz

SHROMÁŽDÍ SVÉ VYVOLENÉ ZE ČTYŘ SVĚTOVÝCH STRAN

17. listopadu 2024 – 33. neděle v mezidobí – Mk 13,24–32

Béda

Hvězdy se totiž v den soudu budou zdát slabé ne proto, že by jejich světlo bylo slabší, ale proto, že je převyšší jas pravého světla, tedy nejvyššího Soudce. I když nám nic nebrání chápat to tak i tak, že slunce, měsíc a ostatní hvězdy tehdy skutečně na čas ztratí své světlo, jak se to zřejmě stalo slunci v době Pánova umučení. A po soudném dni, kdy bude nové nebe a nová země, se stane to, co říká Izaiáš: světlo měsíce bude jako světlo slunce, ale světlo slunce bude sedminásobné (Iz 30,26).

Od čtyř větrů znamená od čtyř světových stran: východu, západu, severu a jihu. A aby si snad někdo nemyslel, že vyvolení mají být shromážděni pouze ze čtyř světových stran, a ne spíše ze všech končin země, jakož i ze středních oblastí, vhodně dodal od končin země až ke končinám nebe; to znamená od samých končin země až k jejím nejzazším hranicím, kde při pohledu z dálky se zdá, že obvod nebe dosahuje hranic země. V onen den tedy nezůstane žádný vyvolený, který by nebyl v povětrí před příchodem Pána, aby soudil. I zavržení přijdou k soudu, aby se po jeho skončení rozptýlili a ztratili z Boží přítomnosti.

Augustin

I bezbožným bude jistě dáno spatřit Syna člověka, ale vidění božské přirozenosti patří jen těm, kdo mají čisté srdce, neboť ti uvidí Boha. A protože nespravedliví nebudou moci spatřit Syna Božího, neboť je rovný Otci ve své božské přirozenosti, zatímco Soudce živých i mrtvých, před nímž budeme souzeni, musí nutně spatřit spravedliví i nespravedliví, bylo nutné, aby Syn člověka obdržel moc soudu; o jejím výkonu se hned poté dodává, že pošle anděly.

Nebo jinak. Pokud pečlivě porovnáme a prozkoumáme vše, co tři evan-

Wilhelm von Kaulbach: Titus ničí Jeruzalém (1846)

gelisté řekli o příchodu Páně, zjistíme nejspíše, že mluví o tom, jak přichází každý den ve svém těle, kterým je církev, s výjimkou těch míst, kde je poslední příchod zmíněn jako bezprostřední: tento příchod je jasně zmíněn v poslední Matoušově řeči, kde se říká, až přijde Syn člověka ve slávě a s ním všichni andělé, posadí se na svůj slavný trůn (Mt 25,31). Neboť co znamenají slova „až uvidíte, že se to děje“, ne-li zmíněná slova, která zahrnují „pak uvidí Syna člověka přicházet v oblacích“. Tehdy tedy nebude konec, ale bude blízko. Nebo máme říci, že tím nemáme rozumět vše, co je řečeno, ale jen něco, kromě slov „pak uvidí Syna člověka přicházet“? To už totiž bude konec; nebude se tedy teprve blížit. Matouš jasně říká, že se to má chápat bez výjimky: Až to všechno uvidíte, vězte, že je blízko, u dveří (Mt 24,33). Výše uvedenému se tedy rozumí následovně: „pošle anděly

ze čtyř světových stran“, tj. z celého zemského okruhu shromáždí své vyvolené; to učiní v průběhu poslední hodiny, kdy přijde ve svých údech jako v oblacích.

Theofylakt

Tato generace, tedy generace křesťanů, nepomine, dokud se nestane vše, co bylo řečeno o Jeruzalému a příchodu Antikrista. Nemluví totiž o pokolení apoštolů, protože větší část apoštolů se zkázy Jeruzaléma nedožila, ale mluví o pokolení křesťanů, čímž chce učedníky utěšit, aby si nemysleli, že v těch dobách víra zanikne: spíše totiž zaniknou nehybné živly než Kristova slova, pročež se dodává, že nebesa a země pominou, ale má slova nepominou.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

JAK SVATÝ FRANTIŠEK SALESKÝ A SVATÁ JANA FRANTIŠKA DE CHANTAL ZMĚNILI SVĚT

„Zcela se odevzdejte Bohu a zjistíte, jakou podobu bude mít vaše mučednictví!“

Co je to „duchovní vedení“? Na rozdíl od svátosti pokání, studia systematické teologie nebo tělesných skutků milosrdenství je duchovní vedení mnohem obtížněji definovatelný pojem.

Jednodušší způsob, jak jej definovat, je ukázat příklady, kdy dobré, spolehlivé, rozumné duchovní vedení skutečně fungovalo a přineslo konkrétní výsledky, kterými jsou například velcí světci a zcela nové řeholní kongregace. V tomto případě se podíváme na dva světce, dva přátele, pojmenované podle Božího svatého blázna, sv. Františka z Assisi: sv. Františka Saleského a sv. Janu Františku de Chantal – a jako hostující účinkující vystoupí další velký francouzský světec, sv. Vincenc z Pauly.

Sv. František Saleský

Svatý František Saleský (1567–1622), stejně jako další velký učitel církve, sv. Alfons z Liguori (1696–1787), byl učeným právníkem. Poté, co ve velmi mladém věku přijal tonsuru a následně získal akademické tituly v oboru práva, byl nakonec pověřen zcela nezáviděníhodným úkolem stát se biskupem v Ženevě, která byla v té době baštou kalvinismu a jeho pevně zakořeněné víry ve dvojí predestinaci – přesvědčení, že jste buď spaseni, nebo zatraceni a tento svůj stav nemůžete nijak změnit. Františkovým úkolem bylo znovu evangelizovat nepoddajné Švýcary.

Nebyl na to však sám. Matka mu od narození určila za vychovatele abbé Deagea a ten Františka provázal všude na každém kroku. Když abbé zemřel, František se nechal s důvěrou vést svým bratrance, kanovníkem Ludvíkem Saleským, který se tak stal duchovním rádcem mladého biskupa.

O svatých si často myslíme, že jsou to oslavovaní „nahlídké“ – že jejich život se vyznačuje blažeností, zázraky a dlouhou řadou skutků dobré vůle, někdy přerušenu mučednickou smrtí, která je líčena téměř jako sladké požehnání. Svatý Fran-

Noël Hallé: Svatý František Saleský předává řeholi sestřím Navštívení Panny Marie (18. st.)

tišek Saleský se však během svého relativně krátkého života setkal s krutými útoky, byl přepaden atentáčníky, jednu noc se ze strachu o život ukrýval na stromě a nejméně jednou ho fyzicky napadl celý nepřátelský dav, který ho urážel a tloukl.

Přes všechno toto utrpení svatý František Saleský nikdy nepřestal psát drobné náboženské traktáty a biskupský katechismus.

Pro naše účely je však důležitější, že se v roce 1604 seznámil s Janou Františkou de Chantal, která se jím nechala duchovně vést.

Sv. Jana Františka de Chantal

Jana Františka, jejíž otec byl předsedou burgundského parlamentu, se dobře provdala. Její manželství však nemělo dlouhého trvání: manžel zemřel při nehodě na lovu, tři děti jí zemřely v útlém věku, a tak odešla žít ke svému pětasedmdesátiletému tchánovi, který se podle všeho ke své snaze choval krutě a velice zle.

Do tohoto života plného beznaděje

vstoupil paprsek skutečného světla. Svatý František Saleský kázal v Dijonu a Jana, když ho slyšela, „poznala v něm osobu, kterou kdysi spatřila ve vidění, a pochopila, že je to duchovní vůdce, o něhož prosila Boha, aby jí ho poslal“.

O tři roky později se svatý František Saleský svěřil svaté Janě Františce se svou představou nového ženského řeholního společenství s názvem Kongregace Navštívení Panny Marie. Měla být jedinečná v tom, že ženy neměly žít v klauzuře – ale ani ženevský biskup nedokázal takovou inovativní myšlenku prosadit, a tak vizi-antky převzaly starobylou řeholi svatého Augustina.

František Saleský, který měl v Ženevě na starosti vlastní diecézi, zkontaktoval Janu Františku se svatým Vincencem z Pauly, velkým pařížským světlem chudých, a pomohl jí řídit klášter a stal se jejím novým duchovním vůdcem, stejně jako duchovně vedl svatou Luisu de Marillac, s níž založil společenství zvané Dcery křesťanské lásky.

Pak se opět na Janu Františku snesla temnota. V roce 1622 zemřel sv. František Saleský, její syn padl v roce 1627 v boji proti Angličanům a po celé Francii vypukla strašlivá morová epidemie. Zatímco mor dal Janě příležitost k praktikování skutků milosrdenství, v roce 1632 zemřel její zeť a také její přítel Michel Favre, zpovědník svatého Františka Saleského.

Celý její život byl těžký a zjemňovala ho jen neochvějná víra v Boha a dobrý a velký přítel, kterého našla ve svém duchovním vůdci svatém Františku Saleském a poněkud krátce i ve svatém Vincenci z Pauly. Druhý z těchto světců o Janě Františce mluvil takto:

„Byla plná víry, ale celý život ji trápily myšlenky proti ní. Zatímco se zdánlivě těšila klidu a lehkosti mysli jako duše, které dosáhly vysokého stupně ctivosti,

trpěla takovými vnitřními zkouškami, že mi často říkala, že její mysl je tak plná nejrůznějších pokušení a ohavností, že se musí snažit nedívat se do svého nitra. Přes všechno to utrpení však její tvář nikdy neztratila klid a ani jednou nepolevila ve věrnosti, kterou od ní Bůh žádal. A tak ji považuji za jednu z nejsvětějších duší, které jsem kdy na této zemi potkal.“

Sama Jana Františka řekla svým milovaným sestřám vizitankám:

„Zcela se odevzdejte Bohu a zjistíte, jakou podobu bude mít vaše mučednictví! Božská láska vnáší svůj meč do skrytých zákoutí naší duše a odděluje nás od nás samých. Znam jednu osobu, kterou láska odřízla od všeho, co jí bylo nejdražší, stejně dokonale a účinně, jako kdyby tyranovo ostří oddělilo ducha od těla.“

Životopisec pak dodává: „Uvědomili jsme si, že mluví sama o sobě.“

Vnitřní úzkost, temnota duše a duchovní vyprahlost: jestliže toto je úděl života té, jejímž duchovním vůdcem byl velký učitel svatý František Saleský – a později svatý Vincenc z Pauly –, jak bychom mohli očekávat, že se vyhneme životu plnému nejen duchovního utrpení, ale i tělesného strádání a útoků?

Kevin Di Camillo
National Catholic Register
Přeložil Pavel Štíčka

Kevin Di Camillo
publicista

CÍRKEV KRISTOVA JE APOŠTOLSKÁ

Vyznání víry uvádí o Kristově církvi, že je jedna, svatá, všeobecná a apoštolská. Co to znamená, že Kristova církev je apoštolská?

Pán Ježíš završil své vykupitelské dílo na zemi svým slavným nanebevstoupením, avšak hodnoty, které nám takto získal, je třeba přijímat stále. Kristovo dílo našeho posvěcení je sice dokonáno jednou provždy, ale jeho přivlastnění, tedy posvěcování, zůstává pro každého věřícího trvalým úkolem. Stále je třeba přijímat milost Boží posvěčující, která, jak praví jedna ze základních pravd katolické víry, je pro spásu člověka nezbytně potřebná. Tato milost nám dává účast na Boží přirozenosti a je proto také zárukou spásy: „Z titulu milosti posvěčující jsme jednou nohou v nebi!“¹

Ovšem toto spojení nevychází od člověka, nýbrž od Boha. Člověk sám se nemůže spojit s nebem, pozvednout k Bohu na jeho úroveň. Avšak Pán Bůh se může snížit k člověku. Může člověka pozvednout k sobě, tedy dát člověku účast na Božské přirozenosti. To ovšem předpokládá určité dispozice ze strany člově-

ka. Bůh je svatý, není tedy možné s ním spojit cokoli nesvatého, a proto bylo nezbytné zprostředkovat lidem posvěcení. V praxi to znamená odstranění překážek posvěcení, tedy hříchy, a ustanovit zdroje posvěcení, kterými jsou svátosti.

Oběť nekonečné ceny

Toto spojení s Bohem nám získal Pán Ježíš, když se obětoval za hříchy lidí a ustanovil svaté svátosti. On je tedy pravým a jediným prostředníkem mezi člověkem a Bohem. Toto prostřednictví Bohočlověka Ježíše Krista je zcela jedinečné a nezastupitelné, protože nikdo jiný nemůže přinést oběť nekonečné ceny a tím zado- stučinit nekonečné Boží spravedlnosti. Jakkoli je pozice Krista prostředníka nezastupitelná, lze toto prostřednictví vykonávat skrze posvěcené služebníky. Avšak stále se jedná o dílo Krista Velekněze, protože všechny milosti plynou z jeho od něj, z jeho oběti, a jiný zdroj milostí není! Rozdělování božských hodnot věřícím však světil sám Kristus až do konce

světa své církvi. Kristus posílá apoštoly a svěruje jim svoji moc: „Křtěte,“ „To konejte na mou památku,“ „Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny.“ Služba apoštolů je tedy pokračováním činnosti samotného Krista! On sám je primárním udělovatelem každé svátosti, když sám obětuje své tělo, odpouští hříchy a ve křtu uděluje svoji milost. Proto když apoštolové a jejich nástupci konají svátostné úkony, koná je sám Kristus.² Konkrétně, například ve svaté zpovědi, když zpovědník uděluje rozhřešení a říká: „Já tě rozhřešuji,“ (*ego te absolvo*), tak ono „já“ není „já“ zpovědníka, nýbrž „já“ samotného Krista.³ Stejně tak ve mši svaté říká celebrant: „Toto je mé tělo,“ ale zcela samozřejmě se jedná o tělo Krista Pána.

Poslání

Pán Ježíš světil vykonávání svého díla apoštolům, když je posílá tak, jako byl on sám

1 Z přednášek prof. ThDr. Václava Wolfa.

2 PIUS XII., Encyklika *Mediator Dei*, čl. 42.

3 RATZINGER Josef, *O víře dnes*, Zvon, Praha 1994, s. 45.

Mozaika z raného 13. st. v pařížském Louvru: Proměnění Páně. Foto: britannica.com

poslán Otcem (Jan 20,21). A právě tato návaznost poslání apoštolů na poslání samotného Krista je nejhlubším základem apoštolské důstojnosti, tedy svátostného kněžství. Poslání apoštolů má tak svůj nejvlastnější původ v samém nitru Nejsvětější Trojice! Z toho důvodu není možné v církvi jakožto v Božím lidu jiné poslání než od Krista. On sám se zcela ztotožňuje s činností apoštolů při plnění jejich poslání, když říká: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo pohrdá mnou, pohrdá tím, který mě poslal“ (Lk 10,16). Poslání apoštolů je tedy v Božím plánu ztotožněno s posláním Kristovým, když jsou Kristem posláni tak, jak on sám byl poslán Otcem (Jan 17,18). Apoštolský úřad, jejich poslání, proto pramení z Nejsvětější Trojice. Cokoli, co nemá tento původ, není hodno jména apoštolů. Proto pověření službou ze strany církevního shromáždění, jak je běžné v protestantských komunitách, nemá s posláním od Krista vůbec nic společného!

Apoštolský úřad

Apoštolové si byli skutečnosti svého poslání jasně vědomi a odvolávali se na ni (Gal 1,1). Svoji autoritu neodvozují od církevní obce, nýbrž přímo od Krista, a toto své poslání vůči obci vymezují. Například apoštol Pavel napomíná Korintány a uvá-

dí: „Proto píši takto z dálky, abych při svém příchodu nemusel přísně použít své moci, kterou mi Pán dal na budování, ne na ničení“ (2 Kor 13,10). A protože také apoštolové odešli z tohoto světa k Bohu, bylo nezbytné, aby jejich poslání Kristem bylo zachováno. Jinak by nebylo možné naplnit Kristův příkaz: „Jděte do celého světa a učte všechny národy.“ To nebylo v silách samotných apoštolů. Kristus Pán také říká apoštolům, že je s nimi až do konce světa (Mt 28,20). Pokud by se tato slova týkala pouze samotných apoštolů, museli by být (alespoň do konce světa) nesmrtelní, což je samozřejmě nesmysl. To, co trvá, je apoštolský úřad, poslání, nikoli konkrétní osoby jednotlivých apoštolů. Proto svoje poslání od Krista a s ním spojenou moc předávají svým nástupcům, biskupům. V biskupech proto pokračuje činnost apoštolů, kteří toto své poslání konali nejen z Kristova pověření, nýbrž jeho mocí (Lk 22,19). Skrze biskupy (a jejich pomocníky kněze) tak Kristus stále působí ve světě.

Apoštolská poslušnost

Základem pokračování apoštolského úřadu v církvi je tzv. apoštolská poslušnost (*succesio apostolica*), která spočívá v tom, že apoštolové předali svůj úřad vkládáním rukou svým nástupcům (1 Tim 5,22), aby poslání apoštolů pokračovalo také po jejich smrti. Proto ustanovují jednotlivým církevními obcím představené, pro které žádají stejnou poslušnost, která náležela jim samotným. Tak apoštol Pavel, když posílá Timotea do Soluně a do Korinta, žádá, aby jej věřící přijali jako jeho samotného (1 Sol 3,2, 1 Kor 4,17). Na apoštoly a jejich poslání tak již navazuje další křesťanská generace, která své pověření přijímá přímo od apoštolů. Apoštolové tedy ztělesňují kontinuitu mezi Kristem a církevní tradicí. V biskupech tak stále trvá apoštolský sbor, v němž pokračuje dílo samotného Krista učitele, pastýře a velekněze.

Svatý Irenej z Lyonu uvádí ve svém díle *Adversus haereses (Proti heretikům)*: „Biskupové jednotlivých obcí byli ustanoveni od apoštolů, apoštolové biskupům svěřili jednotlivé obce, odevzdali jim učitelské stolce a zanechali je jako své zástupce a nástupce pokračující v je-

jich díle.“ Dále uvádí, že „Linus v Římě a Polykarp, jeho svatý učitel, ve Smyrně přijali svůj úřad z rukou apoštolů.“ Tertulián ve své apologii (z roku 204) vyzývá bludaře, aby označili začátek svých „církví,“ tedy svůj apoštolský původ. A dále uvádí, že Kristově církvi „se řady biskupů rozvíjejí postupně od začátku, takže každý biskup má za ručitele a předchůdce jednoho z apoštolů nebo apoštolského muže, který znal apoštoly a žil s nimi.“

Nositelé apoštolského úřadu

Apoštolská poslušnost je proto základem Kristovy církve pro její postup dějinami. Bez ní nemá křesťanské společenství návaznost na Pána Ježíše, a proto není a nemůže být jeho církví. Žádné společenství nemá moc udělit úřad, který sám Kristus svěřil apoštolům. Boží lid není prostředníkem mezi sebou a Bohem.⁴ Tím je pouze Pán Ježíš, který toto své dílo posvěcování, tedy spojování nebe se zemí, koná skrze posvěcené služebníky. Jeho mocí posvěcovali apoštolské Boží lid a tuto moc předávají dalším generacím apoštolů, tedy biskupům, aby posvěcovali další generace křesťanů.

Nestačí tedy mít v názvu „církve“ slovo apoštolská, nestačí se na učení apoštolů odvolávat, dokonce nestačí s ním souhlasit, aby církev byla apoštolská. Je třeba mít nositele apoštolského úřadu, kteří přejali tento úřad od dřívějších nositelů, a tato návaznost musí dosahovat až k apoštolům, protože ti přijali své poslání a s ním svěřenou moc přímo od Krista. Skrze něj jak toto poslání dosahuje až k Bohu Otcí. Od něj skrze Krista toto poslání pochází, skrze apoštoly a jejich nástupce se uskutěčňuje po celé dějiny církve, tím že člověka posvěcuje, a tak vede zpět k Bohu.

P. Šimon Polívka

P. ICLic. Mgr. Šimon Polívka, Ph.D. farář ve Vejpřtech

4 PIUS XII., Encyklika *Mediator Dei*, čl. 83.

ROZHOVOR S EUGENIUSZEM MRÓZEM, PŘÍTELEM Z DĚTSTVÍ PAPEŽE SV. JANA PAVLA II.

Eugeniusz Mróz žil ve Wadowicích ve stejném nájemním domě jako rodina Wojtyłových. Na gymnáziu studoval s Karolem Wojtyłą. Oba zůstali 70 let přáteli.

Prosím, povězte nám o domácnosti Wojtyłových.

Z předního krytého vchodu se šlo do kuchyně, kde byla kredenc a sporák na dřevo nebo uhlí. Odtud se šlo do malého pokoje a pak do velké místnosti. Byl to tedy byt s jednou ložnicí. Podlahy byly z dřevěných prken a byt byl plný knih, sakrálního umění a rodinných fotografií. Čestné místo zaujímala fotka Wojtyły seniora ve vojenské uniformě. U vchodu do kuchyně byla malá porcelánová kroupka se svěcenou vodou. Když Wojtyłovi vycházeli z bytu nebo se tam vraceli, pokaždé se pokřížovali.

Byl jste spolužákem budoucího papeže...

Byl jsem Karolovým spolužákem od primy až do naší maturity v květnu 1938. Karol – říkali jsme mu Lolek – vyrůstal ve svatosti od raného dětství. Od rodičů se mu dostalo řádné výchovy. Každý den začínali a končili rodinnou modlitbou. Modlili se před každým jídlem i po něm. Lolkův otec, Karol senior, vojenský důstojník ve výslužbě, každý večer četl z Bible. Lolkova matka měla chatrné zdraví a nepracovala mimo domov, ale starala se o domácnost. Lolek sloužil jako ministrant. Rodina Wojtyłových se vyznačovala hlubokou, opravdovou vírou.

Jaký měl Karol Wojtyła vztah s otcem?

Otec a syn byli nerozluční přátelé. Karolovi bylo devět let, když jeho matka Emilia Wojtyłowa zemřela. Od té doby se o svého syna a o domácnost staral Karolův otec. Opravdu zaujal matčino místo: byl pečujícím ochráncem, úžasným vychovatelem a věrným společníkem na procházkách a o prázdninách. Téměř ve

Papež sv. Jan Pavel II. a Eugeniusz Mróz. Foto: wadowice.naszemiasto.pl

všem se shodli a dokonale si rozuměli. Navzdory plné oddanosti a péči však otec svého syna nerozmazloval, ale vyžadoval od něho pořádek a vštěpoval mu smysl pro povinnost a zdravé intelektuální návyky. Myslím, že jeho otec hrál obrovskou roli ve formování Lolkova čestného charakteru, jeho úžasné osobnosti, silného mravního svědomí a akademických úspěchů. Předal svému synovi všechnu svou sílu. Postoj tohoto skromného a statečného otce byl příkladem šlechtnosti a svědomitosti, vzorem pro nás, přátele jeho syna.

Když jsem je jako sousedy navštívil, často jsem Karolova otce zastihl zaneprázdněného domácími pracemi. Sám uklízel, pral, upravoval svoje uniformy na kalhoty a vařil. Wojtyłovi snídali a večereli doma, zatímco na oběd chodili do levné restaurace na protější straně ulice, kterou provozovali Maria a Alojzy Banašovi. Jejich oblíbenými jídly byly kyselá rýžová polévka s klobásou a brambory, rusínské knedlíky a tvarohový koláč. Také měli rádi dršťkovou polévku, typické wadowické jídlo. Ráno vždy zpívali

tato slova: „Kéž naše rty chválí svatou Pannu,/ zvěstují její nevýslovnou slávu.“ Lolek měl úžasný hlas, silný a zvučný, přesně jako jeho otec.

Trávil jste s Karolem Wojtyłą hodně času?

Někdy jsme ještě s dalšími kamarády dělali společně domácí úkoly. Karol nás někdy na pár minut opustil a šel se modlit do malé místnosti, kde byla socha Matky Boží, jakýsi domácí oltář s klekátkem vpředu. Hned po modlitbách se Lolek vrátil a svůj úkol dokončil. Po škole jsme obvykle hrávali fotbal, v teplých dnech jsme se koupali v řece Skawa a v zimě jsme hráli ping-pong. Téměř každý den jsem ho viděl procházet se s otcem a někdy jsem se k nim i připojil, cestou k mostu na řece Skawa nebo do parku v Zaskawě.

Jaký byl Karol Wojtyła student?

Imponoval nám svou prostotou, přímostí a velikou radostí ze života navzdory tomu, že jeho dětství zkalila matčina smrt. Na gymnáziu patřil celou dobu

k nejlepším studentům. Cítili jsme, jak z něho vyzařuje velká ušlechtilost, vřelost prodchnutá charismatem hluboké a opravdové zbožnosti, citlivost vůči chudobě a utrpení druhých. Byl vždy srdečným a veselým kamarádem, který nám ochotně pomáhal s domácími úkoly. Sdíleli jsme Lolkovo nadšení pro divadlo, cestování a sport.

Na gymnáziu se vyznačoval velikou sečtělostí, širokými zájmy a fenomenální pamětí. Zaměřoval se především na humanitní vědy. Karol mezi námi vynikal úžasným intelektem a silnou, ušlechtilou osobností. Na každou lekci a zkoušku byl vždy velmi dobře připraven. Nebyl ale učitelův mazlíček, který by neustále bifloval. Ve skutečnosti se díky svým skvělým schopnostem ani moc učit nemusel. Hodně však četl. Měl v oblíbě náročné knihy, které přesahovaly jeho věk: klasiky i polské a zahraniční básníky. V septimé a oktávě četl v originále německé básničky a filozofy: Schillera, Goetheho, Kanta a Schopenhauera. Procítěně přednášel Homérovu *Iliadu* a *Odysseu* i výňatky z Ciceronových, Vergiliových, Horatiových a Ovidiových děl. Nestačili jsme mu, protože dělal obrovské kroky ducha, srdce a mysli.

A co Karol Wojtyła a sport?

Karol sportoval opravdu rád. Důležitou roli hrál v jeho životě fotbal. Hráli jsme, kde jsme jen mohli. V zimě jsme hráli hokej a chodili jsme sáňkovat a lyžovat. Otec ho naučil plavat a Karol mladší plaval výborně. Spolu s Lolkovým otcem jsme chodili na túry v Beskydech, Gorcích, Pieninách a Tatrách. Nejvíce jsme milovali Tatry, a tak jsme je často navštěvovali. Připadalo mi velice přirozené, že když se Jan Pavel II. vezl roku 1997 lyžařskou lanovkou na Kasprowy Wierch, z paměti ze své vyhlídkové plošiny jmenoval tatranské vrcholky jeden po druhém.

Wojtyła byl také skvělý herec. Jak jeho divadelní dobrodružství začala?

Na gymnáziu jsme měli vlastní divadlo, založené roku 1935. Uváděli jsme hlavně hry z klasického [polského] repertoáru: Słowackého, Fredra a Wyspiańskiego.

Foto: Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach

Wojtyła později uchvátila poezie Cypriana Kamila Norwida. Ve všech těchto hrách Karol ztvárňoval přední role. Měl dokonalý přednes, ladnost, sytý hlas a plně se ztotožňoval s postavami. O divadlo se zajímal nejen z praktické, ale také z teoretické stránky.

Ještě jako středoškolák se Lolek setkal s Mieczysławem Kotlarczykem. Ten Lolka učil o moci umění formovat společnost a duchovně i morálně ji rozvíjet. Také představoval herce jako „kněze umění“, zodpovědného za osud národa. Lolek hrál v inscenacích, které Kotlarczyk režíroval. Všichni mu předpovídali nádhernou kariéru. O herectví přemýšlel jako o svém způsobu života, a proto se rozhodl jít na vysokou školu.

Jaký měl Karol Wojtyła vztah k ženám?

Nikdy jsem Karola neviděl na schůzce s dívkou. Žen si velice vážil, ale vnímal je platonicky, jako přátele. Jednal s nimi velice laskavě a zdvořile, jako pravý džentlmen. Dívek se nebál a nevyhýbal se jim, ale o hlubší důvěrný vztah neusiloval.

Prosím, zavzpomínejte na pomaturitní srazy, kterých jste se s Karolem Wojtyłą zúčastnili.

Náš první pomaturitní sraz se konal v červenci 1948 ve Wadowicích. Lolek se právě vrátil ze studií v Římě a připo-

jil se k nám. Myslím, že jsme kvůli němu posunuli termín. Bylo to naše první setkání s Karolem Wojtyłą jako duchovním a trochu nám to nahánělo strach, ale jednal s námi velmi bezprostředně, a tak jsme i my k němu přistupovali jako dřív, za našich studentských let. Znovu jsme se ve Wadowicích setkali 14. září 1958, kdy jsme slavili 20. výročí našich maturitních zkoušek. Jako biskup a později jako kardinál nás pozval k sobě do Krakova. Pohostil nás v arcibiskupském paláci v Krakově. Později jsme se setkali ještě při několika dalších příležitostech. Na prosinec 1978 jsme plánovali oslavit v Krakově 40. výročí naší maturity. Karol nás pozval, abychom přijeli i s manželkami; dosud se všech našich abiturientských srazů účastnili jen muži. V říjnu toho roku však odjel do Říma na konkláve a už tam jako papež zůstal. O sraz po čtyřiceti letech tedy přišel.

Za jakých okolností jste zjistil, že se Karol Wojtyła stal papežem?

Dne 16. října 1978 odpoledne jsem byl na návštěvě u syna. Pracoval jsem na zahradě a poslouchal rádio. A pak jsem uslyšel zprávu, že konkláve zvolilo kardinála Karola Wojtyła papežem! Vyhrkly mi slzy. Přestal jsem pracovat a šel dovnitř sdělit tu úžasnou novinu rodině. A Wojtyła jako papež na své středoškolské přátele z Wadowic nezapomněl. Psal

Rodný dům papeže sv. Jana Pavla II. Foto: Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach

nám, navštěvoval nás ve Wadowicích a vzal nás do Říma, do Vatikánu a do Castel Gandolfa.

Kdy jste se poprvé setkal s Karolem Wojtyłą jako papežem?

Během jeho první cesty do Polska v červnu 1979. Setkali jsme se spolu se skupinou přátel ve Wadowicích. Byli jsme trochu v napětí, ale Karol byl velmi bezprostřední a všechno proběhlo normálně, jako za našich školních časů. Dali jsme mu kytici bílých a červených růží. Každého z nás objal – plakali jsme a i jemu se v očích leskly slzy. Pozval nás na svou novou faru ve Vatikánu. Řekl: „Přijedte ke mně, zajistím vám jídlo a ubytování.“ Potom dodal: „Chlapci, stárneme.“ Navštívili jsme ho tedy ve Vatikánu a v Castel Gandolfu. Během všech svých cest do rodné země si Jan Pavel II. navzdory svému nabitému programu na nás, své přátele z Wadowic, vždycky našel čas.

Vzpomínám na náš sraz po padesáti letech v roce 1988. Při té příležitosti nás svatý Otec pozval do Vatikánu. Stejně jako při našich předchozích setkáních jsme vzpomínali na naše učitele, zpívali písně a recitovali Homérovu *Iliadu*. V srpnu a září 1994 jsme strávili příjemné chvíle s přáteli v Castel Gandolfu. První mše svatá, kterou tam náš spolužák sloužil v kapli, pro nás získala zvláštní rozměr. Hluboce na mě zapůsobila slova

jeho promluvy:

Moji drazí přátelé, spolužáci z gymnázia ve Wadowicích. Setkáváme se znovu 56 let po maturitě. Děkuji vám, že jste se ke mně tady v kapli v Castel Gandolfu připojili. Tato kaple má pro nás Poláky zvláštní význam. Založil ji Pius IX., který během zázraku na Visle za polsko-bolševické války sloužil jako papežský nuncius ve Varšavě a Poláky opravdu miloval. Výzdoba této kaple o tom vypovídá. Na jedné stěně je malba, která zobrazuje obranu Varšavy. Mladý kněz, P. Ignacy Skorupka, vede s křížem v ruce zástup obránců a povzbuzuje je, aby bojovali s nepřitelem. To se odehrálo nedaleko Varšavy roku 1920. V tom roce jsme se také narodili, v tom roce začal náš život. Dějiny nezávislého Polska začaly touto generací. Dnešní čtení nás vyzývá, abychom byli vděční. Od Boha, od rodičů a od učitelů se nám dostalo různých darů.

I naše setkání je o vděčnosti. Ráz této kaple, týkající se události z roku 1920, mě zavazuje, abych vzpomínal a byl vděčný. Měli bychom zde také zmínit ty, kteří splatili dluh vděčnosti obětováním svého života. Byli mezi nimi ti, kdo se před padesáti lety účastnili varšavského povstání. (...) Tato kaple nám říká, že náš lidský život je spjat s dílem spásy. To je nejkrásnější dar, který člověk může přijmout. Základem naší spásy je Boží Syn. Všichni na ní máme podíl, včetně studentů z wadowic-

kého gymnázia a těch, na které vzpomínáme. Byl mezi nimi kardinál Adam Sapieha, který gymnázium ve Wadowicích navštívil těsně před naší maturitou. Dnes si to všechno vybavuji, celou tu etapu našeho života, její události, lidi, kteří nás předešli, aby se setkali s Pánem, abychom i my mohli hledět na jeho tvář a navzájem se shledat na věčnosti. Děkuji vám, drazí přátelé, že jste tady, abychom se mohli společně modlit za naše rodiče, zesnulé přátele a spolužáky a za to, aby se naše cesty znovu setkaly v Otcově domě.

Pamatujete si své poslední setkání s Janem Pavlem II.?

Bylo to 18. srpna 2002 v arcibiskupském paláci v Krakově. Papež už byl na invalidním vozíku. Nezpívali jsme naše oblíbené skautské písně jako dřív a nehrál jsem na harmoniku. S velkým smutkem jsme si uvědomovali, že náš přítel Lolek – Jan Pavel II., papež naděje – pomalu odchází na věčnost.

Zúčastnil jste se pohřbu Jana Pavla II.?

V den pohřbu jsem šel do svatostánku na Hoře svaté Anny, kde jsem zapálil svíčku a položil květiny k pomníku Jana Pavla II. Zazpíval jsem *Pater noster*. Jako za starých časů jsem hrál na harmoniku a zpíval verš, který jsem složil speciálně pro něj: „Modli se, Jane Pavle, za blaho světa. Kéž tvá přímluva sjednotí všechny lidi. Zpívejme a hrajme pro něj po celé cestě od Visly až do Vatikánu.“ To bylo mé rozloučení.

Monika Jablonska
Catholic Culture
Přeložila Alena Švecová

Monika Jablonska
právníčka a publicistka, doktorandka
politologie

MĚSTA, VESNICE A KATOLICITA

Obrazem církve je město, nebeský Jeruzalém.

Před nějakými deseti, možná patnácti lety jsme se s manželkou zúčastnili setkání manželských párů, které se podílely na přípravě snoubenců, vzdělávání manželů a rodičů, výchově dětí. Na setkání měl prezentaci také mladší kněz, který mluvil o společenstvích mládeže a vzdělávání mladých lidí ve víře. Když skončil svou přednášku, vzala si slovo jedna žena a řekla asi toto: „Mluvíte pěkně o společenství mladých a o jejich výchově, ale víte, my jsme z malé vesnice, ve farnosti je tam naše velká rodina a potom ještě jedna rodina, no a to je všechno. Pár starších lidí. Takže co máme dělat my? Co doporučit našim dětem? Jak jim pomoci?“ Kněz se chvíli zamyslel a potom odpověděl: „Rozumím. Ale v tom případě prostě děti musí začít jezdit někam do města.“ A po chvíli ještě dodal: „Víte, ono křesťanství vždy bylo především městská záležitost...“

Tehdy se mi to zdálo vůči té mamince jako dost tvrdá řeč. Měli jsme v té době děti na střední škole a byly hodně zapojeny také v naší farnosti. Jenže současně jsem si uvědomil, že ten kněz má asi pravdu. Kniha sv. Augustina *De civitate Dei contra paganos* je sice do češtiny často překládána názvem *O Boží obci*, ale anglický překlad je jasný – *The City of God*. Obrazem církve je město, nebeský Jeruzalém. Augustin sám napsal toto dílo jako reakci na vyplenění města Říma Vizigóty, pohany. Ovšem samo slovo pohan – latinsky *paganus* tj. osoba žijící daleko od města neboli „venkovan“ – odráželo skutečnost, že křesťanství se první dostalo do měst, a následně z měst pronikalo i do venkovských oblastí. V dobách rozkvětu tak docházelo k urbanizaci, „poměšťování“ Evropy, zatímco v dobách války a úpadku byla města ničena a vypalována, lidé z nich utíkali, a docházelo tak k ruralizaci, „zvesničení“. V dnešní době kulturních válek mnozí rovněž po-

Jan z Patmu se dívá na Nebeský Jeruzalém (tapisérie ze 14. st.)

zorují pokles vzdělanosti¹ až pohanštění.

Naše dnešní situace je velmi zajímavá. Čím se liší město a vesnice z hlediska víry dnes? Centry křesťanství jsou nesporně města. Město je centrem katolicity, stává se „malým Římem“, protože zpravidla zahrnuje více farností, více spiritualit, a tedy také více farních rad, více kulturních projektů, více způsobů slavení liturgie, více pohledů na liturgickou hudbu, často ve městě působí také řeholníci s vlastní specifickou spiritualitou. Kostely se liší architektonicky, atmosférou.

Lidé ve městě často hlasují nohama – přijde-li do městské farnosti nový kněz, někdy do farnosti přijde díky tomu i více nových lidí, protože je něčím přitáhne. Nebo se farnost naopak po příchodu nového kněze tak trochu „vylidní“, část farníků prostě začne chodit jinam. Pokud do městské farnosti přijde kněz z venkova, zpravidla mu trvá několik let, než zachytí „puls“ města a pochopí, čím se vlastně jednotlivé farnosti od sebe liší. Jak se třeba může stát, že jedna farnost má více dětí a mladých rodin. Nebo jak

je možné, že menší farnost má dlouhodobě násobně více duchovních povolání než farnosti mnohem větší. Nebo jak se ta která farnost modlí a jaký má třeba vztah k latině, vlastnímu jazyku západní Církve. Pluralismus spiritualit a přístupů, samozřejmě v rámci jednoty víry, svátostí a vedení, může církvi prospívat. Město je nástojem Boží pedagogiky, vyzývá k přemýšlení nad tím, jak mohou druzí věřit jinak než my. Podle významného sociologa náboženství Rodneyho Starka přináší existence vícero náboženských společenství také vzájemnou zdravou soutěž.²

Město jistě nenabízí jen samé výhody. Ve městech, a zvláště ve velkoměstech, máme také určitou vrstvu lidí, kteří jsou „anonymní“ v tom smyslu, že se nezapojují do dění v žádné konkrétní farnosti a třeba každou neděli střídají farnost podle toho, jak se jim to právě hodí a kdo káže na té které mši svaté. Farní dění potom někdy pozorují jako pobavení diváci na kulturní akci.

Vesnice jsou z hlediska víry často velmi živé nebo naopak dost vylidněné. Du-

¹ Viz *Vzdělané měšťanstvo vymizelo. Rozhovor s princem Ericem Lobkowiczem. Týdeník ECHO*, číslo 35, 29.8.2024.

² Srov. např. Stark, R. (2017). *Reformation Myths: Five Centuries of Misperceptions and (Some) Misfortunes*. SPCK, str. 126–129.

Bamberská Apokalypsa: Nový Jeruzalém (cca 1000)

chovní život určuje zpravidla jeden kněz a jedna farní rada a lidé nemusí se vším souhlasit, ale chtějí-li zůstat ve své obci, nic jiného jim nezbyvá. Pokud se ve své farnosti silně nepohodnou, často se tak trochu rozejdou i s církví. Duchovně se tak situaci vesnice blíží i ta města, která mají jen jednu farnost. Život na venkově je jistě klidnější a tradičnější, ovšem internet a mobily jsou dnes i v té nejzapadlejší vesničce, takže dosah kulturních kolonizací je plošný. Lidé se dnes často stěhují i z velkoměst na předměstí a do blízkých vesnic a městeček tj. dochází k tzv. suburbanizaci, především kvůli cenám nemovitostí, ale i kvůli lepšímu rodinnému životu. Jiné regiony se naopak celé vylidňují, mladí lidé tam nezůstávají. Zdá se tedy ale, že venkovské farnosti samy o sobě do budoucna oproti městům žádnou zásadnější výhodu mít nutně nebudou. Idyla tradičního, katolického venkova třeba na Moravě je navíc často

iluzorní: zvykové křesťanství živou víru nenahradí.

Do hry vstupují i další faktory. V církvi nám totiž do toho ubývá kněží, podle mého názoru jako přímý důsledek úbytku křesťanských manželství, rodin a především počtu dětí v nich. Takže do budoucna jistě nebude možné zachovat stávající četnost duchovní správy, počet farností bude určitě nižší. K tomu je potřeba si uvědomit, že snížení této plošné granularity se ovšem ani zdaleka netýká jen církevní správy. Česká republika má v rámci Evropské unie zdaleka nejvíc obcí na počet obyvatel. Celkem je jich 6254 a průměrná obec v Čechách a na Moravě má 1700 obyvatel, nejméně v rámci EU. Přibližujeme se tím jen Francii a Slovensku, unijní průměr je 24,5 tisíce. Jsou spočítány miliardové úspory při zrušení samospráv nejmenších obcí, takže je jen otázkou času, která

vláda ke slučování obcí přikročí.³

Podobný vývoj tak asi dost možná přirozeně potká i farnosti. A jak to bude vypadat? Historická zkušenost napovídá, že budoucnost církve v našich končinách je spojená právě spíše s městy. Dost možná se z nich opět stanou centra křesťanského života a kultury, odkud bude obsluhována periferie. Benediktova cesta vede skrz města, řekl by možná někdo.⁴ Pro tuto variantu by svědčilo i to, že čeští a moravští biskupové v minulých staletích zajímavě pracovali s urbanizací našich zemí. Systematicky budovali nejen velká města, ale i menší města s více farnostmi či více spiritualitami, která se svým charakterem stávala regionálními centry vzdělanosti, kulturní rozmanitosti a katolicity. Na Moravě kromě těch největších uvedme například Třebíč, Znojmo, Jihlavu, Kroměříž, Opavu, Uherské Hradiště.

Kněz, o kterém jsem psal na začátku této úvahy, je dnes jedním z našich biskupů. Modleme se proto za moudrost pro naše biskupy, aby rozvážně spravovali naše města v době poklesu všeobecné vzdělanosti a nárůstu novodobého pohanství kolem nás, není to vůbec jednoduché rozhodování. Církev bude menší a snad vzdělaná a živější, jak předpovídal papež Benedikt XVI. A těšme se do nebe, do domu našeho Otce, kde je připraveno dost příbytků: *A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha* (Zj 21:2).

Martin Kvapilík

Mgr. Ing. Martin Kvapilík FEng.
farní radní farnosti sv. Mořice v Kroměříži

³ Viz Česko je s 6254 obcemi totální evropská kuriozita. Tlak na jejich rušení stoupá, STAN se brání novým plánem. *Hospodářské noviny HN.cz*, 5.9.2024.

⁴ Srov. vlivnou vizi post-křesťanského světa v Dreher, R. (2018). *Benediktova cesta*. Hesperion.

INFORMATIVNÍ CEDULE V MAPĚ NEMOCNIC: INTERNA, PORODNICE, ORTOPEDIE A TAKÉ PORÁŽKA

Reakce na zprávu Spolku pro uzákonění eutanázie 2. 4. 2024 a na článek Petra Kolmana v LN *Proč bychom se měli zabývat eutanazií*

Eutanázie je konfliktním tématem. Jinak se jeví zdravým, jinak nemocným. Odlišně ji vnímají mladí a staří. Různým pohledem na ni hledí ti, kteří mají s umírajícími zkušenost, a ti, kteří ji nemají. Nadto se stala tématem výrazně politickým. Periodicky zaplňuje stránky novin před volbami. Ukazuje se, že podporovatelé a navrhovatelé jejího včlenění do české legislativy nejsou vedeni jen čistou snahou o nalezení nejlepšího možného řešení pro lidi zoufalé, ale spíše se zdá, že jsou motivováni prosadit tento institut jakkoli, tj. v podmínkách momentálně co nejpríhodnějších.

To dokládá aktuální situace – tisková zpráva M. Hamerského jménem Spolku pro uzákonění eutanázie ze dne 2. 4. nebo článek Petra Kolmana v LN *Proč bychom se měli zabývat eutanazií*.

Obdobně se v minulosti prezentovala poslankyně za Hnutí ANO V. Procházková. Ještě dříve předložila návrh tzv. Zákona o důstojné smrti sociálnědemokratická senátorka Václava Domšová či poslanec J. Zlatuška (ANO). Jak paradoxně vyhlíží smrt paní senátorky, již ale M. Hamerský smlčel. Zemřela několik let po svém návrhu, zahrnuta něžnou péčí Hospice Anežky České v Červeném Kostelci. V zařízení, jež své hodnoty a přístup k pacientům vnímá právě opačně než eutanázie. V zařízení, ve kterém je účta k jedinečnosti, nedotknutelnosti a neopakovatelnosti lidského života na prvním místě, a eutanázie zde nemá místo. Již samotné označení eutanázie jako důstojné smrti je protimluvem. Rozumí-li navrhovatelé důstojnou smrtí asistovanou sebevraždu či eutanázií, pak lze vyvozovat, že v jejich pojetí jiný způsob úmrtí je nedůstojný. Nedůstojné je tak zemřít přirozenou smrtí v rodinném kruhu mezi nej-

Foto: FB Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče

bližšími, nemocného dochovat v laskavé péči v nemocnici či hospici, nedůstojnou je hrdinská smrt, kdy hasič nasadí život v plamenech za záchranu druhého?

Zavádějící argumenty

Proszazovatelé eutanázie používají řadu dalších zavádějících argumentací. Např. situaci, kdy ve válce má lékař kolem sebe spoustu zraněných a může operovat jen jednoho, pak ostatním je údajně lepší aplikovat vysokou dávku morfinu a milosrdně je usmrtit. Snadná námitka – je to volba menšího zla v akutní kritické situaci, kdy hrozí nebezpečí z prodlení pro objektivní nemožnost záchranu trpícího raněného. To není poctivý argument pro zavedení eutanázie v zemi, kde panuje klid, mír, blahobyt a dostupnost péče. Z praxe mohu dosvědčit, že nesnesitelnou fyzickou bolestí se trpět nemusí. Na to jsou dnes účinné medicínské prostředky a postupy. A provazovat paliativní či hospicovou péči s návrhem zákona o eutanázií? Kšeftovat se zvýšením politické podpory pro utrácení křehkých lidí výměnou za úlitbu paliativní péči?

To si dovoluji považovat za cynickou hanebnost jdoucí za svým cílem doslova přes mrtvolu. Jinou otázkou je oprávněný strach nemocných z tzv. dystanázie. Tj. zabraňování přirozenému umírání díky technické vyspělosti medicíny. Viditelným a tragickým případem bylo umírání bývalého izraelského premiéra Ariela Šarona. Zemřel po osmi letech strávených v persistentním vegetativním stavu připojený na přístroje, kdy mu, nepříliš nadneseně řečeno, ústily hadičky ze všech tělních otvorů. Takové případy jsou jistě špatné a traumatizující daného jedince i jeho okolí. Legitimním řešením je odstoupení od marné (zbytečné, neúčelné) léčby a dovolit vstoupení smrti. To je v ČR legální postup (Doporučení České lékařské komory č. 1/2010), žel málo využíván. To však nemá nic společného s eutanázií.

Poučovat druhé a přenášet na ně odpovědnost je snadné. Vzpomínám, jak jistý lékař odvětil na konferenci vášnivě zastánkyni eutanázie: „Vážená paní, jestli chcete svoji babičku zabít, tak si ji uškrtíte sama, ale netahejte do toho slušného

doktora!“ Opravdu chceme nakládat další zátěž na lékaře? Odborné studie říkají, že více než dvě třetiny lékařů, kteří se podíleli na nějaké formě eutanazie nebo asistované sebevraždy, uvádí závažné psychické obtíže a morální dilemata, a v daných výkonech většina z nich nepokračuje (Ptáček R.: *Psychologické kontexty eutanazie*. In.: *Eutanazie – pro a proti*, Grada 2012). Lze se domnívat, že asistence lékaře na jakékoli formě eutanazie či asistované sebevraždy má zásadní škodlivé dopady na jeho psychiku. Statistiky např. uvádějí, že u lékařů mužů je o 70% vyšší pravděpodobnost sebevraždy, u lékařek žen pak až o 250% než u jiných profesí... (*American Foundation for Suicide Prevention: Physician Depression and Suicide Prevention 2002*). A do toho všeho na lékaře navalíme odpovědnost za provázení (schvalování, asistenci) eutanazie?

Pane doktore, už to konečně ukončete

Sporná je i svoboda jedince při žádosti o usmrcení. Ústavní soud se vyjádřil, že „život a zdraví jsou považovány za tak významné hodnoty, že i když se týkají konkrétního člověka, převažuje společenský zájem na jejich ochraně před právem jedince svobodně rozhodovat.“ Podobně na silnicích nemáme úplnou svobodu a podřizujeme se dopravním pravidlům. Pokud ne, pak bychom se nakonec všichni pozabíjeli. Analogicky ve fotbale dodržujeme pravidla, abychom si mohli zahrát, jinak nastane anarchie. Svoboda je vlastní jen živému jedinci, mrtvému je svoboda k ničemu. Výstižně se k tomu vyjádřil Prof. MUDr. Pavel Klener, DrSc.: „Psychika nemocného se každý den mění. Opakovaně jsem ve své praxi zažil, že mě jeden den pacient žádal ‚pane doktore, už to konečně ukončete‘, ale druhý den už tak lpěl na životě, že to bylo až neuvěřitelné.“ (<https://www.umirani.cz/clanky/eutanazie-ocima-ruznych-oboru>)

Nyní bez příkras. §13 odst. 1 zák. 48/1997 Sb. O veřejném zdravotním pojištění říká, že ze zdravotního pojištění se hradí zdravotní péče poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav. Po legalizaci eutanazie bychom doplnili co? Např. Ze

Foto: FB Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče

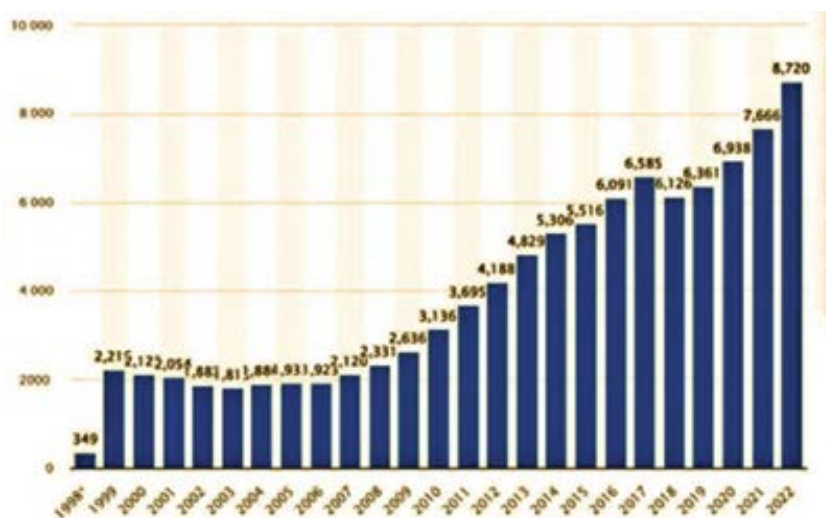
zdravotního pojištění se hradí zdravotní péče poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav nebo ukrátit život? Anebo zákon č. 372/2011 o zdravotních službách v § 2 uvádí, že zdravotní péčí se rozumí soubor činností a opatření prováděných u fyzických osob za účelem předcházení, odhalení a odstranění nemoci..., udržení, obnovení nebo zlepšení zdravotního stavu, udržení a prodloužení života a zmírnění utrpení. Nově bychom pak doplnili např. Ukončení života pacienta zabitím na jeho žádost? Zcela záměrně uvádím břitkou terminologii a nikoli eufemismy, jež zakrývají podstatu věci. Návrhy poslanců Procházkové, Zlatušky, senátorky Domšové, či aktuálně páně Hamerského předpokládají, že zabíjení lidí by uskutečňoval lékař.

Nástroje katů: gilovina, elektrické křeslo, pistole a dnes?

Pro názornost si dovolím trochu nadsázkové expresivity, jež snad může otevřít oči těm, kdo se nechali uchláchnout eufemismy. Znamená to, že na lékařských fakultách kromě vyučovaných předmětů jako anatomie, chirurgie, kardiologie aj. zavedeme též předmět zabíjení? A v nemocnicích bude nad vchody na jednotlivá oddělení vedle nápisů Interna, Porodnice, Ortopedie také Porážka? Nebyl by lepší spíše učební obor? Dříve se věčné podstatě legálního sprovození ze života profesionálně věnovali kati. Gilovina, elektrické křeslo, pistole, provaz aj. To

vše je přece rychlé a odborně provedené. Proč se ukrýváme za jemnoslovný a přitom věcně nesprávný termín „eutanazie“, jenž v sobě skrývá aplikaci letální dávky jedu? V čem je to lepší, než pistole? Jaký bude nakonec rozdíl mezi lékařem a nájemným vrahem? Pokud chce někdo usmrtit maminku, ať si jí utratí sám. Do hospiců dostáváme děkovné dopisy za pěknou péči. Jsou nám posilou a povzbuzením do náročné práce. Jaké by začaly chodit po legalizaci eutanazie? „Děkujeme, že jste nám maminku tak hezky zabili?“ Nebo „Děkujeme za precizní a rychlé usmrcení tatínka“? Denně se setkávám s umírajícími. Na téma hovořím se starými i mladými. Ukazuje se, že pro eutanazii jsou zejména mladí lidé a lidé, kteří nemají s umírajícími zkušenost, případně mají zkušenost negativní, kdy jim doma umíral kupř. prarodič v bolestech a oni ho nemohli té bolesti zbavit. Leckdy také bývá strach z bolesti větší než bolest sama. V kombinaci s tím, že lidé nevyhledají lékařskou pomoc či vyhledají špatnou lékařskou pomoc to ale neznamená, že jsme v koncích. I v těch nejtěžších případech máme pro nemocné účinná řešení. Moderní medicína poslala neřešitelnou a trvale nesnesitelnou bolest do propadliště dějin, nikdo jí dnes při správné léčbě a péči nemusí trpět. Jedním z účinných řešení je moderní paliativní a hospicová péče.

Tolik adorované Nizozemí či Belgie má dnes již několik desítek let zkušeností s řízeným zabíjením lidí. Již v roce

*Počet hlášených případů eutanazie v Nizozemsku od roku 2000 do roku 2022
(<https://www.statista.com/statistics/1363041/netherlands-euthanasia/>)

1991 zpráva tzv. Remmelinkovy komise uvádí, že posuzovala téměř 9 tisíc těchto úmrtí. Výsledek? 1000 případů, kde došlo k ukončení života bez žádosti pacienta! Země Beneluxu jsou našim navrhovatelům zákona o eutanázii vzorem. Opravdu chceme zavést to, co se v těchto zemích odehrává? V Nizozemí dnes zemře ročně skrze eutanázii 8720 osob*, tj. asi 24 lidí denně. Jeden člověk za hodinu(!). Toto číslo se od roku 2002, kdy zde byla eutanázie povolena, neustále zvyšuje. Odborné odhady navíc předpokládají, že skutečný počet vykonaných eutanázií je o 23% vyšší, neboť nejsou nahlášeny. Přitom původní myšlenka strůjců zákona počítala s eutanázií jen ryze výjimečně, v mimořádných případech, v malých jednotkách případů ročně při nesnesitelných bolestech atp. Postupně je vše jinak. Usmrcování jsou lidé po tisících, velmi často bez fyzických obtíží a k vykonání eutanázie postačuje i tzv. unavenost životem, kdy člověka nebaví žít. (Snijdewind, M.C., Willems, D.L., Deliens, L., Onwuteaka-Philipsen, B.D., Chambaere, K.: *A Study of the First Year of the End-of-Life Clinic for Physician-Assisted Dying in the Netherlands*, 2015).

Holandsko: Nakonec jí museli udusit polštářem...

Situace, kam problém v Holandsku dospěl, se označuje jako kluzký svah. Mezi nejsilnější kritiky neblahé situace patří prof. Theo Boer, původně obhájce a spo-

luautor nizozemského zákona o eutanázii. Na konferenci v naší Poslanecké sněmovně před pár lety sdělil své zkušenosti a varoval nás. Mj. uvedl případ pacientky, která se při konání eutanazie začala vzpouzet, a personál s příbuznými ji museli násilím přikurtovat, aby její usmrcení dokončili. Podobně loni v září proběhla českými sdělovacími prostředky zpráva o eutanázii šestatřicetileté A. Wattiezové v Belgii. Ta se nedařila dle plánu, neboť bylo použito malé a nedostatečně silné množství přípravků, které ženu neusmrtilo. Nakonec jí museli udusit polštářem... (<https://echo24.cz/a/HdNLS/zpravy-svet-jako-nocni-mura-lekari-se-nepovedla-eutanazie-zenu-udusili->) Velmi se přimlouvám za to, abychom v ČR neopakovali nizozemská či belgická pochybení a nezaváděli tento institut. Americká Lékařská Asociace The American Medical Association zopakovala nedávno svoje negativní stanovisko k lékařem asistované sebevraždě, potažmo eutanázii. Téměř dvoutřetinovou většinou hlasů 65% k 35% potvrdila, že „lékařem asistovaná sebevražda a eutanázie je neslučitelná s rolí lékaře jako toho kdo léčí, je téměř nemožné ji udržet pod kontrolou a přináší vážná sociální rizika“ (www.asociacehospicu.cz). Také OSN zpochybnila holandský a belgický zákon pro nedostatek pojištění, které by zajistily, aby nedošlo k přemlouvání starých lidí, aby se podrobili zabití, aby se nestali finanční zátěží pro své milované. Chceme být chytřejší než zkušenosti z USA, OSN či zděše-

ní Holanďanů ze současného stavu? Řada starých a nemocných lidí má v současnosti díky nedobrym vztahům v rodině pocit, že jsou na obtíž, ale snášejí to trpělivě. Přiznat si, že se k nim jejich děti nechovají dobře, by pro mnohé bylo větším utrpením než snášet stěhování, pobyt v ústavní péči, samotu či ponížení. Lze si snadno představit, že by tito staří lidé s eutanázií souhlasili a dokonce by si ji přáli. Vždyť to ani není zabití, „jen“ by se jim „vyvolala smrt“ a tuhle drobnost oni přece pro své děti rádi udělají... Chceme dopustit, aby se jednoho dne lidé styděli za to, že ještě žijí, aby měli pocit, že překážejí? V hospicích ČR ročně zemrou tisíce pacientů. Netrpí-li pacient bolestí, nemá důvod po eutanázii volat. V hospicích takové vážné míněné případy nezaznamenáváme. Občas se stává, že byla tato myšlenka vyslovena. Vždy se však jednalo o projevy nefyzické bolesti (strach z umírání, strach z bolesti, výčitky svědomí, obavy z toho co přijde, rozvrácené vztahy v rodině atd.), tj. projevy bolesti duševní, duchovní a sociální. Všechny jsou léčitelné. Z hospiců to víme, neboť po uplatnění psycho-socio-spirituální péče toto „volání po zabití“ obvykle odeznívá. Rezignace či neznalost a neschopnost některých „odborníků“ tyto symptomy zvládat a léčit nemohou být argumentem pro uzákonění eutanázie. Pojdme tedy zlepšovat péči, nejen zdravotnickou, ale i sociální, duchovní a psychologickou, aby lidé měli důvody žít. Aby přešli na Druhý břeh, až se naplní jejich čas přirozenou cestou, nikoli rukou novodobých katů. Budovat politickou kariéru na utrácení slabých a nemocných lidí je nízké.

Nenechme se opít rohlíkem. Alternativu máme. Společnost nepotřebuje eutanázii, ale humanizaci zdravotnictví a kvalitní péči hospicového typu.

Robert Huneš

PhDr. Mgr. Robert Huneš, MBA
prezident Asociace poskytovatelů
hospicové paliativní péče

MYSLÍ SI, ŽE BOHA NEPOTŘEBUJÍ

Na internetových stránkách *Konzervativních novin* narazíte na (z webu *Postoj.sk*) převzatý rozhovor s dokumentaristkou problematiky IVF paní Kateřinou Hrochovou. V jedné odpovědi na otázku říká: „Darování vajíček může skončit tragicky. Přitom na vysokých školách visí inzeráty, které vyzývají studentky k darování vajíček, protože vědí, že ty holky potřebují peníze, a jdou do toho. Mám příběh, kdy taková dívka šla darovat vajíčka, i když předem řekla lékařům, že mají v rodině rakovinu, že v rodině rakovina byla. Lékař to bagatelizoval, dívka podstoupila hormonální stimulaci a odběr vajíček, dostala rakovinu a zemřela. Byla velmi mladá, znám ten příběh osobně, nemám ho jen z doslechu.“ (...) „Zasáhlo mě zejména neetické chování některých lékařů. Musí vědět, že některé věci opravdu nefungují, a přesto je zcela bezostyšně nabízejí a nutí ty lidi, aby za ně platili peníze, které nemají a které si třeba musí i půjčit. V jedné z ordinací, když jsem čekala na primáře, jsem si sedla do čekárny a hned naproti mně na stole ležely propagační materiály všeho druhu, včetně těch od bank, které mají připravený dopis, kde se píše: „Půjčme vám na vaše vysněné dítě, a když si u nás vezmete půjčku, dáme vám jako bonus kočárek za dvacet tisíc korun.““

Na facebookové stránce účtu Kult smrti najdete mj. velmi dobré analytické příspěvky, které se týkají problematiky tranzice, genderu a homosexuálního aktivismu: „Progresivní levicové a džender-ideologické stránky včera (12. října, pozn. red.) oslavovaly druhé výročí zastřelení dvou homosexuálů v Bratislavě. Píšu oslavovaly, protože ta radost z ‚důkazu‘ o tom násilném útlaku LGBTQI+ ze všech příspěvků doslova stříkala na všechny strany. Co ale obvykle tajupně

Na FF UK v Praze přednášel na pozvání ČBK studentům a akademické obci americký biskup Robert Barron na téma *Ipsum Esse* a sociální nauka církve. Záznam přednášky je k dispozici na Youtube kanálu *Církev.cz*. Foto: Jana Chadimová / *Člověk a Víra*

chybělo, byl popis vraha. A za dotaz ‚kdo vraždil?‘ jsem si vysloužil smazání komentáře nebo rovnou blok. Ono to není snadné dohledat. Když si zadáte událost do vyhledávače, vyskočí vám především články zdůrazňující, že jeho manifest nemá být citován ani šířen. Proč asi? Kdo byl tedy střelec Juraj K.? No téměř exemplář moderního progresivního levičáka. Žádný krajní pravičák, konzervatívec, ani třeba křesťan, ale psychotický antisemita, rasista a ateista. Chtěl vraždit Židy, s nimi spolčené politiky, jejich rodiny a děti. Následně umělce, hudebníky, filmaře, policisty, vojáky, soudce, advokáty ...homosexuály pak někde na konci. Nenáviděl i Rusy, jako ‚zmongolizované‘ a Rusko jako stát ovládaný Židy a slavil útok na Darju Duginovou. Radikálně ve svém manifestu odmítal Desatero. Číhal tehdy na premiéra Hegera, případně významného Žida, Rusa, bankéře nebo novináře. Homosexuály si vybral jako ten poslední cíl, protože to byl neschopný lůzr. Fakta však nikdy nezabránila aktivistům lhát a okamžitě konstruovat narativ o nenávisti a homofobii na Slovensku, a obviňo-

vat konzervatismus i křesťanství.“

Web *trutnovinky.cz* přinesl velmi pěkný rozhovor s trvalým jáhnem panem Michalem Nesvadbou, který působí už deset let v trutnovské farnosti, kde významným dílem spolupracuje na pastorační a evangelizační činnosti. Mimo jiné zazněla otázka, že „se říká, ale asi už je to tak trochu klíšé, že jsme ateistický stát. Co si o tomto rčení myslíte?“ – „Vím, že se to říká, a jistě je na tom i mnoho pravdy. Nejsem na tyto otázky odborníkem, ale podle dostupných statistik je religiozita (zbožnost) lidí v našem státě tradičně nízká a vyvíjí se podobně jako v okolních zemích. V České republice jsme zaznamenali určitý nárůst aktivních věřících v devadesátých letech minulého století, ale to dnes opadlo. Jak říkal jeden starý kněz: ‚Lidé se mají moc dobře. Proto si myslí, že nepotřebují Boha.‘ Ale máme v dnešní době i dobré zkušenosti. Lidé, a především mladí, hledají ukotvení svého života v duchovních věcech a přicházejí za námi a ptají se... A to je ten náš velký úkol dnešních dní.“

–zd–